NN 15/2018 (14.2.2018.), Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirode

HRVATSKI SABOR

316

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI PRIRODE

Proglašavam Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirode, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 2. veljače 2018.

Klasa: 011-01/18-01/15
Urbroj: 71-06-01/1-18-2
Zagreb, 8. veljače 2018.

Predsjednica
Republike Hrvatske
Kolinda Grabar-Kitarović, v. r.

ZAKON

O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI PRIRODE

Članak 1.

U Zakonu o zaštiti prirode (»Narodne novine«, br. 80/13.) članak 2. mijenja se i glasi:

»Ovim se Zakonom u pravni poredak Republike Hrvatske prenose sljedeće direktive Europske unije:

– Direktiva Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore (SL L 206, 22. 7. 1992.), kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Direktivom Vijeća 2013/17/EU od 13. svibnja 2013. o prilagodbi određenih direktiva u području okoliša zbog pristupanja Republike Hrvatske (SL L 158, 10. 6. 2013.),

– Direktiva 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenog 2009. o očuvanju divljih ptica (kodificirana verzija) (SL L 20, 26. 1. 2010.), kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Direktivom Vijeća 2013/17/EU od 13. svibnja 2013. o prilagodbi određenih direktiva u području okoliša zbog pristupanja Republike Hrvatske (SL L 158, 10. 6. 2013.).«.

Članak 2.

U članku 4. stavku 1. dodaje se novi podstavak 1. koji glasi:

» – očuvati i/ili obnoviti bioraznolikost očuvanjem prirodnih stanišnih tipova, divljih vrsta i njihovih staništa, uključujući i sve vrste ptica koje se prirodno pojavljuju na teritoriju Republike Hrvatske, kao i ptičjih jaja i gnijezda, uspostavom odgovarajućeg sustava zaštite, upravljanja i nadzora,«.

U dosadašnjem podstavku 1., koji postaje podstavak 2., riječi: »i/ili obnoviti bioraznolikost,« brišu se.

Dosadašnji podstavci 2. – 6. postaju podstavci 3. – 7.

Članak 3.

U članku 6. stavku 2. podstavci 2. i 3. mijenjaju se i glase:

» – provedbom mjera zaštite prirode, a osobito mjera koje osiguravaju održavanje ili povrat u povoljno stanje očuvanosti, prirodnih stanišnih tipova i divljih vrsta od interesa za Europsku uniju, osim ptica, i njihovih staništa, koje uzimaju u obzir gospodarske, socijalne i kulturne potrebe te regionalne i lokalne karakteristike,«

» – provedbom mjera koje osiguravaju održavanje ili prilagodbu svih vrsta ptica koje se prirodno pojavljuju na teritoriju Republike Hrvatske, kao i njihovih jaja i gnijezda, te staništa na razini koja odgovara posebnim ekološkim, znanstvenim i kulturološkim zahtjevima, istodobno uzimajući u obzir gospodarske i rekreacijske zahtjeve,«.

Podstavak 8. mijenja se i glasi:

» – poticanjem znanstvenog i stručnog rada u području zaštite prirode, uzimajući u obzir prekograničnu suradnju u istraživanju, osobito u svrhu očuvanja obilježja krajobraza iz članka 7. stavka 1. ovoga Zakona i očuvanja područja ekološke mreže iz članka 54. ovoga Zakona, zatim u svrhu očuvanja, upravljanja i održivog korištenja divljih vrsta koje se prirodno pojavljuju na teritoriju Republike Hrvatske, kao i u svrhu provođenja aktivnosti praćenja stanja (monitoringa) iz članka 195. ovoga Zakona,«.

Članak 4.

Članak 8. mijenja se i glasi:

»(1) Odredbe ovoga Zakona ne primjenjuju se prilikom zaštite i spašavanja ljudi, životinja, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša u velikim nesrećama i katastrofama te prilikom otklanjanja posljedica terorizma i ratnih razaranja, neizbježne i neotklonjive prirodne pojave, u slučajevima žurne i neodgodive provedbe mjera i aktivnosti civilne zaštite i mjera obrane od poplava sukladno posebnim propisima kojima se uređuje sustav civilne zaštite i sustav obrane od poplava.

(2) Odredba stavka 1. ovoga članka primjenjuje se od dana proglašavanja velike nesreće, odnosno katastrofe te redovite i izvanredne mjere od obrane od poplava, do dana stupanja na snagu odluke o prestanku provođenja mjera i aktivnosti sustava civilne zaštite ili mjera obrane od poplava u sprječavanju i otklanjanju posljedica velike nesreće, odnosno katastrofe ili izvanredne, neizbježne i neotklonjive prirodne pojave.

(3) Hrvatska agencija za okoliš i prirodu (u daljnjem tekstu: Agencija) dužna je u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu odluke o prestanku provođenja mjera i aktivnosti sustava civilne zaštite ili mjera obrane od poplava u otklanjanju posljedica velike nesreće, odnosno katastrofe ili izvanredne, neizbježne i neotklonjive prirodne pojave utvrditi utjecaj provedbe aktivnosti iz stavka 1. ovoga članka na, ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, rijetke i ugrožene stanišne tipove, strogo zaštićene vrste i njihova staništa, kao i zaštićena područja te o tome izvijestiti Ministarstvo, nadležnu javnu ustanovu za upravljanje zaštićenim područjem i jedinicu lokalne i/ili područne (regionalne) samouprave i/ili Grada Zagreba.«.

Članak 5.

Članak 9. mijenja se i glasi:

»(1) Pojedini pojmovi u smislu ovoga Zakona imaju sljedeće značenje:

1. biološki materijal znači svaki materijal koji sadržava genetsku informaciju i koji se može razmnožavati sam ili se može razmnožavati u biološkom sustavu (npr. mikroorganizmi, molekule i fragmenti deoksiribonukleinske kiseline (DNA), virusi, tkivne i stanične kulture, sjeme itd.),

2. bioraznolikost je sveukupnost svih živih organizama koji su sastavni dijelovi ekosustava, a uključuje raznolikost unutar vrsta, između vrsta, životnih zajednica te raznolikost ekosustava,

3. crveni popis je popis divljih vrsta čiji je stupanj ugroženosti procijenjen prema međunarodno prihvaćenim kriterijima,

4. divlje vrste su one vrste koje nisu nastale pod utjecajem čovjeka kao posljedica umjetnog odabiranja (odabir i uzgoj u svrhu dobivanja pasmina udomaćenih životinja i sorti kultiviranih biljaka) ili genetske modifikacije nasljednog materijala tehnikama moderne biotehnologije,

5. divlje vrste od interesa za Europsku uniju su one divlje vrste za koje na teritoriju Europske unije vrijedi da su:

– ugrožene, osim onih vrsta kojima je prirodni areal rubni na tom teritoriju i koje nisu ugrožene ili osjetljive u zapadnoj palearktičkoj regiji,

– osjetljive, odnosno smatra se vjerojatnim da će u skoroj budućnosti potpasti pod kategoriju ugroženih vrsta, ako uzročni čimbenici nastave djelovati,

– rijetke, odnosno s malim populacijama koje trenutačno nisu ugrožene ili osjetljive, ali rizik za to postoji; te vrste žive u ograničenim geografskim područjima ili su u manjem broju raspršene na širem području,

– endemske i zahtijevaju posebnu pozornost zbog posebne prirode njihovih staništa i/ili mogućeg utjecaja njihova iskorištavanja na njihovo stanište i/ili mogućeg utjecaja njihova iskorištavanja na njihovo stanje očuvanosti,

Divlje vrste od interesa za Europsku uniju koje se prirodno pojavljuju na teritoriju Republike Hrvatske navode se u uredbi iz članka 54. stavka 1. i/ili pravilniku iz članka 151. stavka 2. ili odluci iz članka 62. stavka 1. ovoga Zakona,

6. doprirodno stanje je stanje u ekosustavu ili krajobrazu na čiji je razvoj čovjek utjecao u neznatnoj mjeri te se u njima odvijaju procesi koji su uglavnom samoregulirajući i koji mogu opstati bez izravnog ljudskog djelovanja,

7. ekološka mreža Natura 2000 (u daljnjem tekstu: ekološka mreža) je koherentna europska ekološka mreža sastavljena od područja u kojima se nalaze prirodni stanišni tipovi i staništa divljih vrsta od interesa za Europsku uniju, a omogućuje očuvanje ili, kad je to potrebno, povrat u povoljno stanje očuvanja određenih prirodnih stanišnih tipova i staništa vrsta u njihovu prirodnom području rasprostranjenosti,

8. ekosustav je dinamičan kompleks zajednica biljaka, gljiva, životinja, algi i mikroorganizama i njihova neživog okoliša koji međusobno djeluju kao funkcionalna jedinica,

9. endem je vrsta čije je rasprostranjenje ograničeno na određeno područje,

10. ex situ očuvanje (izvan prirode) je očuvanje komponenti bioraznolikosti i genetske raznolikosti izvan njihovih prirodnih staništa i očuvanje dijelova geobaštine izvan prirodnih nalazišta, uglavnom minerala i stijena te fosila u muzejskim ili privatnim zbirkama i ustanovama,

11. fosili su ostaci živih organizama iz geološke prošlosti, kao i otisci njihovih životnih aktivnosti,

12. genetski materijal je bilo koji materijal biljaka, životinja, gljiva, algi, mikroorganizama ili nekog drugog podrijetla koji sadrže funkcionalne jedinice naslijeđa,

13. genetska raznolikost je sveukupnost gena svih živih organizama te njihova raznolikost između jedinki, populacija, vrsta i viših taksonomskih kategorija,

14. genska banka je spremište biološkog materijala koje sadrži nadzirane ili uzgajane populacije ili dijelove životinja, gljiva, biljaka, algi ili mikroorganizama, posebno sjeme, spore, spolne stanice i drugi biološki materijal, kojima se upravlja za namjene očuvanja vrsta, odnosno njihovih genetskih bogatstava,

15. georaznolikost je raznolikost tla, stijena, minerala, fosila, reljefnih oblika, podzemnih objekata i struktura te prirodnih procesa koji su ih stvarali kroz geološka razdoblja,

16. informacijski sustav zaštite prirode je informacijski sustav koji objedinjava stručne i znanstvene podatke o bioraznolikosti, georaznolikosti i zaštiti prirode, a koji vodi Agencija,

17. in situ očuvanje (u prirodi) je očuvanje ekosustava i prirodnih staništa te održavanje i obnavljanje vrsta sposobnih za opstanak u njihovu prirodnom okruženju, a u slučaju udomaćenih ili kultiviranih vrsta u okruženju u kome su razvili svoja specifična svojstva, kao i očuvanje dijelova geobaštine na mjestu njihova nastanka, odnosno nalazišta minerala i fosila te stijena,

18. kompenzacijski uvjeti su mjere koje se određuju radi osiguranja opće povezanosti (koherentnosti) ekološke mreže,

19. kontrolirani uvjeti uzgoja ili držanja vrsta su uvjeti kojima se onemogućuje dospijevanje u prirodu jedinki u bilo kojem razvojnom stadiju ili njihovih dijelova kojima se vrsta može nespolno ili spolno razmnožiti ili križati sa zavičajnom vrstom,

20. korištenje genetskog materijala u smislu ovoga Zakona je provođenje istraživanja i razvoja koji se temelje na genetskim i/ili biokemijskim sastavnicama genetskog materijala, uključujući i primjenu biotehnologije, a u svrhu stvaranja novih proizvoda i patenata,

21. krajobraz je dio prostora čiji je karakter rezultat međusobnog djelovanja prirodnih i/ili ljudskih čimbenika,

22. krajobrazna raznolikost je strukturiranost prostora nastala na interakciji prirodnih i/ili stvorenih krajobraznih elemenata određenih bioloških, klimatskih, geoloških, geomorfoloških, pedoloških, kulturno-povijesnih i sociоloških obilježja,

23. krš je jedinstvena vrsta reljefa s posebnim hidrogeološkim i geomorfološkim obilježjima, koji se razvija u stijenama dobre topljivosti s razvijenom sekundarnom poroznošću, s karakterističnim površinskim (škrape, ponikve, uvale, polja u kršu i dr.) i podzemnim oblicima (špilje i jame),

24. mineral je prirodna tvorevina, sastavni dio litosfere, određenog i stalnog kemijskog sastava i fizičkih svojstava koji su stabilni u određenim uvjetima tlaka i temperature. Mineralom u smislu ovoga Zakona smatra se i nakupina ili tvorevina minerala. Minerali u smislu ovoga Zakona nisu mineralne sirovine,

25. ministar je čelnik središnjeg tijela državne uprave nadležan za poslove zaštite prirode,

26. očuvanje vrsta i staništa znači niz mjera potrebnih za održavanje ili obnovu prirodnih staništa i populacija divljih vrsta u povoljnom stanju,

27. oporavilište za divlje životinje je prostor u kojem privremeno ili trajno borave jedinke strogo zaštićenih zavičajnih vrsta životinja koje su nađene u prirodi iscrpljene, bolesne, ozlijeđene, ranjene ili otrovane, u svrhu liječenja i oporavka radi povratka u prirodu ili u svrhu repopulacije i/ili reintrodukcije, te zaplijenjene ili oduzete strogo zaštićene životinje, kao i životinje divljih vrsta zaplijenjene sukladno posebnom propisu kojim se regulira prekogranični promet i trgovina divljim vrstama,

28. plan upravljanja zaštićenim područjem i/ili područjem ekološke mreže je akt planiranja kojim se utvrđuje stanje zaštićenog područja i/ili područja ekološke mreže te određuju ciljevi upravljanja i/ili očuvanja, aktivnosti za postizanje ciljeva i pokazatelji provedbe plana,

29. plan upravljanja strogo zaštićenom vrstom je akt planiranja kojim se utvrđuje stanje vrste te određuju ciljevi upravljanja, aktivnosti potrebne za postizanje ili održavanje povoljnog stanja vrste i pokazatelji učinkovitosti upravljanja,

30. područje očuvanja značajno za ptice (POP) je područje značajno za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja divljih vrsta ptica od interesa za Europsku uniju i njihovih staništa, kao i područje značajno za očuvanje migratornih vrsta ptica, a osobito močvarno područje od međunarodne važnosti; granice POP-a utvrđene su kao sloj geografskog informacijskog sustava (GIS) koji je dio Informacijskog sustava zaštite prirode,

31. područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) je područje koje, u biogeografskoj regiji ili regijama kojima pripada:

– znatno pridonosi održavanju ili povratu u povoljno stanje očuvanosti prirodnog stanišnog tipa od interesa za Europsku uniju koji je prirodno rasprostranjen na teritoriju Republike Hrvatske, a navodi se na popisu prirodnih stanišnih tipova od interesa za Europsku uniju zastupljenih na teritoriju Republike Hrvatske (referentna lista stanišnih tipova) u uredbi iz članka 54. stavka 9. ovoga Zakona, ili znatno pridonosi održavanju ili povratu u povoljno stanje očuvanosti neke od vrsta navedenih na popisu divljih vrsta (osim ptica) od interesa za Europsku uniju koje se redovito pojavljuju na teritoriju Republike Hrvatske (referentna lista divljih vrsta) navedenih u uredbi iz članka 54. stavka 9. ovoga Zakona,

– znatno pridonosi cjelovitosti ekološke mreže,

– znatno pridonosi održavanju bioraznolikosti unutar pripadajuće biogeografske regije ili regija;

Granice POVS-a utvrđene su kao sloj geografskog informacijskog sustava (GIS) koji je dio Informacijskog sustava zaštite prirode,

32. ponovno uvođenje (reintrodukcija) je ponovno naseljavanje neke vrste u područje iz kojeg je izumrla, a u ekosustavu još ili opet postoje približno jednaki ekološki uvjeti kao i prije izumiranja, a koji omogućuju njezino preživljavanje,

33. vjerojatno područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (vPOVS) je područje koje ispunjava stručne kriterije i koje Republika Hrvatska predlaže Europskoj komisiji na odobrenje, a koje je značajno za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja divljih vrsta, osim ptica, i njihovih staništa te prirodnih stanišnih tipova od interesa za Europsku uniju; granice vPOVS-a utvrđene su kao sloj geografskog informacijskog sustava (GIS) koji je dio Informacijskog sustava zaštite prirode,

34. populacija je skupina prostorno, vremenski i ekološki povezanih jedinki iste vrste,

35. posebno područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (PPOVS) je područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) za koje se primjenjuju mjere očuvanja u svrhu održavanja ili povrata u povoljno stanje očuvanosti prirodnih staništa i/ili populacija vrsta za koje je to područje određeno; granice PPOVS-a utvrđene su kao sloj geografskog informacijskog sustava (GIS) koji je dio Informacijskog sustava zaštite prirode,

36. povoljno stanje divlje vrste je stanje koje u budućnosti osigurava opstanak te vrste, genetsku stabilnost populacija i razmjenu gena među populacijama,

37. praćenje stanja očuvanosti prirode (monitoring) je osmišljeno i sustavno praćenje stanja prirode,

38. prevladavajući javni interes je javni interes u pitanjima zaštite prirode koji iskazuje Republika Hrvatska, a utvrđuje se u skladu s ovim Zakonom,

39. primjerak je svaka životinja, biljka, gljiva ili alga, bez obzira na to je li živa ili mrtva, svaki njezin dio ili derivat, bez obzira na to jesu li uključeni u drugoj robi,

40. prioritetne divlje vrste su ugrožene divlje vrste od interesa za Europsku uniju za čije očuvanje je Europska unija posebno odgovorna s obzirom na razmjere njihova prirodnog areala koji se nalazi na teritoriju Europske unije. Takve vrste su u uredbi iz članka 54. stavka 9. ovoga Zakona označeni znakom »*«,

41. prioritetni prirodni stanišni tipovi su oni prirodni stanišni tipovi od interesa za Europsku uniju kojima na području Europske unije prijeti nestanak i za čije je očuvanje Europska unija posebno odgovorna s obzirom na razmjere njihova prirodnog areala koji se nalazi na teritoriju Europske unije. Takvi stanišni tipovi su u uredbi iz članka 54. stavka 9. ovoga Zakona označeni znakom »*«,

42. prirodna dobra su sve sastavnice prirode koje čovjek koristi ili može koristiti u gospodarske svrhe

43. prirodni stanišni tipovi od interesa za Europsku uniju su oni prirodni stanišni tipovi kojima prijeti nestanak unutar njihova prirodnog areala ili imaju mali prirodan areal zbog regresije ili im je područje u prirodi ograničeno ili predstavljaju istaknute primjere tipičnih karakteristika jedne ili više od sljedećih biogeografskih regija: alpinske, kontinentalne i mediteranske. Prirodni stanišni tipovi od interesa za Europsku uniju, koji su prirodno rasprostranjeni na teritoriju Republike Hrvatske navode se su pravilniku iz članka 52. stavka 5. ovoga Zakona,

44. repopulacija je nadodavanje jedinki u već postojeću populaciju neke vrste na nekom području,

45. siga je nakupina minerala u podzemnim prostorima različitih oblika (stalaktiti, stalagmiti i dr.),

46. speleološki objekt je prirodno formirana podzemna šupljina (špilja, jama, ponor, estavela i dr.), kao i njezin dio,

47. speleološki katastar je baza podataka o speleološkim objektima,

48. prirodno stanište je jedinstvena funkcionalna jedinica kopnenog ili vodenog ekosustava, određena geografskim, biotičkim i abiotičkim svojstvima, neovisno o tome je li potpuno prirodno ili doprirodno. Sva istovrsna staništa čine jedan stanišni tip,

49. stanište divlje vrste je okoliš određen specifičnim abiotičkim i biotičkim svojstvima, u kojem vrsta živi u bilo kojoj fazi svoga biološkog ciklusa,

50. ugrožena divlja vrsta je ona zavičajna divlja vrsta kojoj je dugoročni opstanak u opasnosti i kao takva se nalazi na Crvenom popisu ugroženih vrsta u kategoriji regionalno izumrlih (RE), kritično ugroženih (CR), ugroženih (EN) ili osjetljivih (VU) vrsta,

51. vrsta je klasifikacijska jedinica u taksonomiji (imenovanju) organizama (mikroorganizama, algi, gljiva, lišajeva, biljaka i životinja), a u ovom Zakonu odnosi se na vrste i niže sistematske kategorije,

52. zahvat je svako privremeno ili trajno djelovanje čovjeka na prirodu koje može narušiti prirodnu ravnotežu, ako cilj tog djelovanja nije zaštita i očuvanje prirode,

53. zaštićeni dio prirode je dio prirode proglašen zaštićenim u skladu s ovim Zakonom,

54. zaštićeno područje je geografski jasno određen prostor koji je namijenjen zaštiti prirode i kojim se upravlja radi dugoročnog očuvanja prirode i pratećih usluga ekološkog sustava,

55. zavičajna divlja vrsta je vrsta koja prirodno obitava u određenom ekosustavu nekog područja.

(2) Izrazi koji se koriste u ovome Zakonu, a imaju rodno značenje odnose se jednako na muški i ženski rod.«.

Članak 6.

Iza članka 9. dodaje se članak 9.a koji glasi:

»Članak 9.a

Način rada u Ministarstvu, upravnim tijelima i javnim ustanovama za upravljanje zaštićenim područjima u vezi s provedbom postupaka i izradom akata koji se donose na temelju ovoga Zakona ministar propisuje naputkom.«.

Članak 7.

U članku 11. stavak 4. mijenja se i glasi:

»(4) Svakih pet godina Ministarstvo obavlja analizu ostvarenja ciljeva i provedbe aktivnosti utvrđenih Strategijom, zakonodavnog i institucionalnog okvira, kao i izvora i korištenja financijskih sredstava za zaštitu prirode te po potrebi predlaže donošenje izmjena i/ili dopuna Strategije, odnosno nove strategije.«.

Iza stavka 4. dodaje se stavak 5. koji glasi:

»(5) O rezultatima analize iz stavka 4. ovoga članka informira se javnost objavom na mrežnoj stranici Ministarstva.«.

Članak 8.

Članak 12. mijenja se i glasi:

»(1) Za potrebe analize ostvarivanja ciljeva i aktivnosti Strategije izrađuje se Izvješće o stanju prirode u Republici Hrvatskoj (u daljnjem tekstu: Izvješće o stanju prirode).

(2) Izvješće o stanju prirode izrađuje se za razdoblje od pet godina, a sadrži osobito:

– analizu ugroženosti, razloge ugroženosti i probleme zaštite ekosustava, stanišnih tipova i divljih vrsta, i georaznolikosti, s ocjenom stanja,

– analizu ugroženosti, razloge ugroženosti i probleme zaštite zaštićenih područja i ekološke mreže, s ocjenom stanja.

(3) Izvješće o stanju prirode izrađuje Agencija te ga podnosi Vladi radi prihvaćanja.

(4) Vlada donosi zaključak o prihvaćanju Izvješća o stanju prirode.

(5) Agencija objavljuje Izvješće o stanju prirode na mrežnim stranicama Agencije.«.

Članak 9.

Članak 14. mijenja se i glasi.

»(1) Agencija je javna ustanova koja svoju djelatnost obavlja kao javnu službu.

(2) Agenciju osniva Vlada uredbom.

(3) Agencija obavlja stručne poslove zaštite prirode za Republiku Hrvatsku.«.

Članak 10.